

305

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU DRZEWNEGO I PAPIERNICZEGO ORAZ PREZESA CENTRALNEGO URZĘDU GOSPODARKI MATERIAŁOWEJ

z dnia 29 grudnia 1953 r.

w sprawie ustalenia gatunków makulatury i warunków technicznych obowiązujących przy dostawie makulatury dla przemysłu papierniczego.

Na podstawie § 9 uchwały nr 456 Prezydium Rządu z dnia 24 maja 1952 r. w sprawie gospodarki makulaturą (Monitor Polski Nr A-51, poz. 691) zarządza się, co następuje:

§ 1. Gatunki makulatury i warunki techniczne obowiązujące przy dostawie makulatury dla przemysłu papierniczego określa załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Kierownik Ministerstwa Przemysłu Drzewnego
i Papierniczego: *J. Knapik*

Prezes Centralnego Urzędu Gospodarki Materiałowej:
w z. E. Sznajder

Załącznik do zarządzenia Ministra Przemysłu Drzewnego i Papierniczego oraz Prezesa Centralnego Urzędu Gospodarki Materiałowej z dnia 29 grudnia 1953 r (poz. 305).

GATUNKI MAKULATURY I WARUNKI TECHNICZNE OBOWIĄZUJĄCE PRZY DOSTAWIE MAKULATURY, DLA PRZEMYSŁU PAPIERNICZEGO**A. Wstęp.**

1. **Ustalenia** dotyczą makulatury używanej jako jednego z surowców do wytwarzania papieru, tektury i innych wyrobów pilśniowych.

2. **Określenie.** Makulatura jest to wybrakowany, zadrukowany, zapisany lub w inny sposób wykorzystany i nie nadający się już do użytku papier, karton

i tektura w formie wytworu bądź przetworu papierniczego. Za makulaturę uważa się również ścinki papieru, kartonu lub tektury nie nadające się ze względu na swój ograniczony format do dalszego użytku.

3. **Oznaczenie gatunków.** W zależności od przeznaczenia, składu surowców włóknistych, stopnia zadrukowania lub zapisania, stopnia zanieczyszczenia i barwy rozróżnia się 15 gatunków makulatury.

B. Wymagania ogólne.

4. Makulatura spakowana w beły nie może zawierać żadnych ciał obcych, a również tomofanu, celulozoidu, cynfolii, pergaminu sztucznego oraz papierów impregnowanych i powlekanych smołą, bituminą i asfaltem, kalki naszynowej i otówkowej. Makulatura nie może być zabrudzona smarem, tłuszczem i farbami olejnymi.

C. Wymagania szczegółowe.**5. Gatunki.**

- 1) *Skład gatunku I:* białe i kremowe nie zapisane i nie zadrukowane ścinki introligatorskie papieru i kartonu jednowarstwowego klas I, II i III (bezdzwone).
- 2) *Skład gatunku II:* białe i kremowe nie zapisane i nie zadrukowane ścinki introligatorskie papieru i kartonu klas IV—IX (drzewne).
- 3) *Skład gatunku III:* akta białe i kremowe zapisane i zadrukowane bez spinaczy, księgi handlowe, zeszyty bez okładek i zszywek; ścinki i odpadki papieru pakowego siarczynowego; ścinki i odpadki białe i kremowe zapisane i zadrukowane papieru i kartonu klas I, II i III.
- 4) *Skład gatunku IV:*
  - a) ścinki i odpadki papieru siarczanowego,
  - b) ścinki i odpadki papieru z celulozy siarczynowej nie bielonej.
- 5) *Skład gatunku V:* ścinki jasnokolorowe papieru i kartonu oraz odpadki papieru i kartonu białego barwnie zadrukowanego, zapakowane w osobne beły według kolorów: żółtego, czerwonego, zielonego i niebieskiego; kartonowe opakowania papierosów (główny barwnik nadruku decyduje o przynależności do danego koloru); odpadki bibułki papierosowej.
- 6) *Skład gatunku VI:* ścinki ciemnokolorowe papieru i kartonu oraz odpadki papieru i kartonu czarno zadrukowanego; ścinki jasnokolorowe nie sortowane według kolorów.
- 7) *Skład gatunku VII:*
  - a) gazety czyste i zwroty,
  - b) czasopisma ilustrowane bez zszywek,
  - c) książki bez okładek i zszywek oraz tektura biała zadrukowana.
- 8) *Skład gatunku VIII:* ścinki i odpadki tektury brązowej czystej i zadrukowanej oraz pudełka bez zszywek z tektury brązowej oklejonej lub nie oklejonej.
- 9) *Skład gatunku IX:*
  - a) worki z papieru siarczanowego, suche i wytrząśnięte, pozbawione wkładek asfaltowanych;
  - b) worki z papieru siarczanowego po sadzach i farbach.
- 10) *Skład gatunku X:* odpadki mieszane z papieru, kartonu lub tektury, opakowania z nadrukiem, tektura matrycowa.
- 11) *Skład gatunku XI:* worki z tkaniny papierowej, przedzia i sznurek z papieru siarczanowego.
- 12) *Skład gatunku XII:* stare cewki przedziałnicze nie impregnowane bez przedzia oraz tuleje papierowe.
- 13) *Skład gatunku XIII:* ścinki i odpadki papieru pergaminowego i kalki szkicowej, zapakowane według kolorów.
- 14) *Skład gatunku XIV:* wyroby z masy papierowej oraz beczki z masy papierowej po kalafonii,

XIV a: odpadki preszpanu,

XIV b: odpadki tektur nie wymienionych w grupach poprzednich.

15) *Skład gatunku XV:* papier i bibułka parafinowana.

6. **O d c h y l e n i a:**

- 1) W gatunku I — do 10% gatunku II. W pozostałych do 2% innych gatunków.
- 2) Dopuszczalne zanieczyszczenie we wszystkich gatunkach do 1%, oprócz gatunków IX i X (do 2%).
7. **W i l g o t n o ś ć** dla wszystkich gatunków 10%, dla IX i X gatunku — 12%.

D. Metody badań i odbiór.

8. **P o b i e r a n i e p r ó b e k.** Z partii, którą określa się na 2.500—6.300 kg pobiera się do badania 5 beł, które powinny charakteryzować całą partię. W celu określenia zgodności gatunku makulatury z warunkami pobiera się próbę według uznania stron do 10% ciężaru z każdego gatunku dostarczonej partii makulatury. W celu określenia wilgotności makulatury z każdej pobranej beły wybiera się z rozmaitych stron na głębokości 200—300 mm po jednej garści makulatury. Pobrane próby miesza się według każdego gatunku osobno. Z każdej otrzymanej mieszanki pobiera się średnią próbę w ilości od 500 do 1000 g i kładzie się do hermetycznie zamykanej puszkii blaszanej albo do takiegoż naczyńia szklanego.

9. R o d z a j e b a d a ń:

- a) oględziny zewnętrzne.
- b) badanie zawartości ściery dla I gatunku.
- c) ważenie.
- d) oznaczenie zaśmiecenia,
- e) oznaczenie wilgotności.

10. P r z e p r o w a d z e n i e b a d a ń.

- 1) *Oględziny zewnętrzne.* Zgodność z wymaganiami ogólnymi i szczegółowymi co do czystości, zawartości ciał obcych i makulatury innych gatunków sprawdza się przez oględziny rozpakowanych beł i ważenie.
- 2) *Badania zawartości ściery drzewnego.* 1 g fluorogłucyny rozpuszcza się w 50 ml alkoholu i po rozpuszczeniu dodaje się 25 ml stężonego kwasu siarkowego. Tak przygotowany roztwór zwiłża się makulaturę. Makulatura bezdrzewna w miejscu zwiłżenia nie może zabarwić się na kolor czerwony, gdyż zabarwienie takie świadczy o zawartości ściery drzewnego.
- 3) *Metoda oznaczania zaśmiecenia.* Do oznaczenia zaśmiecenia z beł pobranych do prób według ust. 8 należy pobrać tylko te beły lub ich części, których wilgotność nie przekracza 15%. W celu określenia stopnia zaśmiecenia makulaturę każdego gatunku sortuje się osobno na stole sortowniczym wyposażonym w sito druciane z oczkami o powierzchni 1 cm² i wysuwaną szufladką na śmieci. Makulaturę przetrząsa się i przebieiera na sicie ręcznie. Ciężar wypadłych do szufladki śmieci oznacza się na wadze technicznej i wyraża się w procentach w stosunku do ciężaru sortowanej makulatury o wilgotności odpowiadającej wymaganiom określonym w ust. 7. Równocześnie z oznaczeniem stopnia zaśmiecenia wysortuje się te gatunki makulatury, których zawartość w danym gatunku jest ograniczona lub zupełnie niedopusz-

czalna. Robi się to w celu sprawdzenia dokładności sortowania makulatury. Wysortowaną część makulatury (niedopuszczalną) waży się, a zawartość jej wyraża się w procentach w stosunku do ciężaru pobranej próby.

- 4) *Metoda oznaczania wilgotności.* Celem określenia wilgotności pobiera się z każdej puszki z próbką naważkę 200—300 g makulatury. Po zważeniu na wadze technicznej próbę wysusza się w suszarce w temperaturze 100—105° C do stałego ciężaru, który oznacza się przez kilkakrotne ważenie dla kontroli. Zawartość wilgoci oblicza się w procentach w stosunku do pierwszego ciężaru naważki.

11. Ocena badań i prób.

- 1) *Dobra próba* zachodzi wtedy, gdy bela makulatury po przejściu wszystkich prób zostanie zaliczona do gatunku podanego w specyfikacji.
- 2) *Zła próba* zachodzi wtedy, gdy bela makulatury w wyniku prób nie może być zaliczona do danego gatunku. Można jednak taką belę zaliczyć do jednego z dalszych gatunków, któremu własnościami odpowiada.
- 3) *Ocena partii makulatury.* Partię makulatury przyjmuje się, jeśli wszystkie badane bele odpowiadają wymaganiom. W przeciwnym wypadku dostawca powinien całą partię makulatury raz jeszcze presortować i przedstawić do ponownego odbioru. Drugie odrzucenie jest ostateczne.

II. Opakowanie, znakowanie, przewóz i przechowywanie.

12. Opakowanie.

- 1) Makulaturę dostarcza się w prasowanych belach o ciężarze 80—120 kg, ściągniętych przynajmniej

czterema drutami na krzyż. Makulatura gatunku VII a i b może być dostarczona w wiązkach, związanych drutem lub sznurkiem. To samo odnosi się do makulatury gatunku VII c, o ile usunięto okładki i zszywki.

- 2) Makulatura gatunku I—IV powinna być opakowana w papier lub karton w celu ochrony przed zanieczyszczeniami podczas przewozu i magazynowania.
- 3) Pozostałe gatunki dostarcza się bez opakowania papierowego. Każda jednak bela zawierająca drobne ścinki lub odpadki, jeśli istnieje obawa, że może ulec rozsypaniu, powinna być obłożona papierem, kartonem lub tekturą pochodzącą z odpadów.
- 4) Za tarę uważa się drut oraz opakowanie makulatury. Tara nie może przekroczyć 5% ciężaru brutto beli w gatunkach I—VI oraz 3% w pozostałych.

13. *Znakowanie.* Na każdej beli umieszcza się tabliczkę kartonową lub tekturową z napisem zawierającym: a) nazwę i adres dostawcy, b) nr beli, c) nr gatunku, d) wagę brutto.

14. *Przewóz.* Makulaturę przewozi się w krytych środkach przewozowych.

15. *Przechowywanie.* Makulaturę należy przechowywać w pomieszczeniach krytych.

F. Przepis przejściowy.

Do końca 1955 roku dopuszczalne są odchylenia w ciężarze bel.